

Міністерство освіти і науки України
ДНУ Інститут модернізації змісту освіти
Мукачівський державний університет
Малопольський державний університет імені
Вітольда Пілецького в Освенцеми (Польща),
Університет економіки в Братиславі
Факультет економіки бізнесу в Кошице (Словаччина)

**VI Міжнародна
науково-практична конференція
“УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ”
Збірник тез доповідей**

4-5 квітня 2024 р.

**Міністерство освіти і науки України
ДНУ Інститут модернізації змісту освіти
Мукачівський державний університет
Малопольський державний університет
імені Вітольда Пілецького в Освенцімі (Польща),
Університет економіки в Братиславі
Факультет економіки бізнесу в Кошице (Словаччина)**

**УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ**

**MANAGEMENT OF SOCIO-ECONOMIC
TRANSFORMATIONS OF BUSINESS PROCESSES:
REALITIES AND CHALLENGES**

**Тези доповідей
VI Міжнародної науково-практичної конференції**

4-5 квітня 2024 р.

**Мукачево
2024**

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКОЮ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

Aleksandra Kuzior THE CONCEPT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND ITS GOALS	9
Біль М. Трансформація ринку праці в стратегії управління економікою держави	10
Братюк В. Фінансові показники ринку страхових послуг України	13
Васильців Т., Мульська О. Міграційні аспірації молоді в Україні: соціологічний зріз	16
Лупак Р. Сценарії державної політики реагування на ризики та виклики міграційних втрат молоді України	19
Маслиган Р., Гоблик В. Проблеми та підходи до організації інтегрованого розвитку господарської діяльності кіберспортивних клубів в Україні	21
Матвійчук Л., Лепкий М. Діджиталізація українського суспільства	23
Микуланинець В., Микуланинець С. Особливості туристичної діяльності в умовах воєнного стану	26
Попович О. Особливості розвитку продовольчої безпеки та підприємництва	29
Проскура В., Ремета М. Ризики фінансової безпеки держави в умовах глобальних перетворень	31
Пугачевська К. Оцінка втрат туристичного бізнесу України в умовах війни	33
Радовановіч М., Гоблик-Маркович Н. Поняття та ознаки житлово-комунального господарства	34
Трушкіна Н. Ризик-орієнтований підхід до управління розвитком енергетичної інфраструктури	37
Шашков С. Формування організаційно-економічного механізму агрегації в електроенергетиці	40

СЕКЦІЯ 2. ОСОБЛИВОСТІ РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ ГОСПОДАРСЬКИМИ ПРОЦЕСАМИ

Paulyk Alla, Dorochov Denis ÚLOHA ZLÚČENÝCH ÚZEMNÝCH SPOLOČENSTIEV PRI FORMOVANÍ KONKURENCIESCHOPNEJ REGIONÁLNEJ EKONOMIKY	43
Гегедош К. Економічний зміст транскордонного і прикордонного менеджменту	44
Гоблик-Маркович Н. Лендел Н. Малий бізнес як форма підприємницької діяльності: особливості регіонального управління в умовах війни в Україні	47
Грицько В., Касинець О. Організаційно-правове регулювання транскордонного співробітництва в Україні	49
Кучінка Т., Мельник Д., Малеш В. Особливості видавничо-поліграфічної галузі в регіоні	52
Лужанська Т., Лета В. Ландшафтне планування території	54
Лужанська Т., Нежур О. Роль соціально-економічного прогнозування розвитку регіону	58
Новіцька І., Кисла О. Використання цифрових технологій в управлінні трудовими ресурсами організації в регіональному аспекті	61
Папп В., Кіцула С. Роль екстремального туризму у розвитку туристичної сфери регіону	64
Чорій М. Традиції та страви Донеччини - елементи нематеріальної культурної спадщини України	66

порівняно з 2022 р. Водночас кількість платників податків у 2023 р. знизилась на 9%, зокрема юридичних осіб – на 22%, а фізичних – на 5%. Найбільша частка надходжень до державного бюджету за 2023 р. сплачена готелями – майже 64%. Зростання податків за 2023 р. порівняно з 2022 р. зафіксовано у м. Київ та у 18 регіонах України.

Зниження у динаміці сум сплачених податків, як і кількості самих суб'єктів туризму, є важливими індикаторами втрат туристичного бізнесу України через повномасштабне вторгнення. Водночас важливо оперативно оцінювати прямі втрати від руйнування об'єктів туристичної інфраструктури, непрямі втрати в вигляді зменшення доходів туристичної галузі, а також здійснювати попередню оцінку потреб у її відновленні.

Список використаних джерел:

1. *Звіт про прямі збитки інфраструктури, непрямі втрати економіки від руйнувань внаслідок військової агресії росії проти України, та попередня оцінка потреб України у фінансуванні відновлення. 2023. URL: <https://kse.ua/ua/russia-will-pay/> (дата звернення: 17.03.2024).*

2. *Міністерство культури та інформаційної політики України. Культурна спадщина. Нерухома культурна спадщина. URL: <https://mcp.gov.ua/kulturna-spadshchyna/derzhavnuu-reiestr-nerukhomuykh-ram-iatok-ukrainy/> (дата звернення: 17.03.2024).*

3. *Державне агентство розвитку туризму. URL: <https://www.tourism.gov.ua/> (дата звернення: 18.03.2024).*

УДК 643/645(043.2)

МІЛАН РАДОВАНОВІЧ

здобувач Кошицький технічний університет,
Кошице, Словаччина

НАДІЯ ГОБЛИК-МАРКОВИЧ

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму
Мукачівський державний університет, м. Мукачєво, Україна

ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

Житлово-комунальне господарство (ЖКГ) одна з важливих соціальних галузей, яка забезпечує населення, підприємства та організації необхідними житлово-комунальними послугами. Її стан та розвиток суттєво впливають на розвиток економіки країни, регіонів, громад.

Дослідження наявних у літературі тлумачень поняття «житлово-комунального господарства» його склад та функції є метою наукового дослідження.

Житлово-комунальний комплекс характеризується багатofункціональністю, складністю технології, наявністю власних виробничих потужностей, мереж інженерних споруд та комунікацій. В наукових дослідженнях по різному трактують поняття житлово-комунального господарства. Розглянемо їх.

Енциклопедичний словник визначає житлово-комунальне господарство як комплекс об'єктів та видів економічної діяльності, які забезпечують житлові та комунально-побутові потреби споживачів та створюють необхідні умови для нормальної життєдіяльності населення і функціонування населених пунктів [1].

Суша Я.А. трактує ЖКГ як складну систему, елементами якої є технологічно і організаційно взаємозалежні економічні об'єкти, що забезпечують функціонування і розвиток регіону за допомогою житлово-комунального обслуговування населення й інших споживачів [2].

Качала Т. М. розглядає житлово-комунальне господарство, як галузь народного господарства, яка представлена розгорнутою інфраструктурною мережею, що має життєзабезпечуючий характер та важливу соціально-економічну значимість для громадян міста, регіону, держави [3].

Ореховська О.В. вважає, що житлово-комунальне господарство є важливою соціальною галуззю, яка має вплив на розвиток економічних відносин у державі основним завданням якого є забезпечення населення, підприємств та організацій необхідними житлово-комунальними послугами [4].

Хоменко В.Є. відмічає, що житлово-комунальне господарство є сферою економічної діяльності, до складу якої входять підгалузі, що забезпечують життя і роботу населення країни, постачання підприємствам галузей народного господарства необхідних ресурсів води, газу, тепла, електроенергії [5].

Тертиця О.О. наголошує, що житлово-комунальне господарство є комплексом галузей, що забезпечує житловий фонд послугами, необхідними для цивілізованого проживання в ньому людей [6].

Данилишин Б. М. визначає житлово-комунальне господарство як галузь господарства, що забезпечує житлово-побутові потреби населення шляхом підтримання у належному стані приміщень та будинків, здійснює обслуговування побутових потреб населення, вирішує питання благоустрою та впорядкування населених пунктів, а також постачання необхідних ресурсів води, газу, тепла, електроенергії [7].

Кришталь Т. М. трактує житлово-комунальне господарство як багатогалузеву сферу господарювання, що являє собою комплекс підприємств і організацій, які забезпечують комунально-побутові потреби населення: утримання житла, спорудження інженерної та соціальної інфраструктури, управління житловим фондом і його ремонт, забезпечення послугами тепlopостачання, газопостачання, водопостачання і водовідведення, електропостачання, експлуатація ліфтів, вивезення та утилізація сміття, послуги телефонного зв'язку і кабельного телебачення [8].

Соколовська О. В. зазначає, що житлово-комунальне господарство є складовою частиною господарського комплексу території певного рівня (села, селища, міста, району, регіону або країни в цілому), і являє собою сукупність різногалузевих матеріальних та нематеріальних об'єктів (організацій, підприємств, служб, відомств різних форм власності; адміністративних, житлових, складських та інших будівель і приміщень; інженерних, технічних, комунікаційних, транспортних мереж і споруд; систем управління процесами виробництва й надання житлово-комунальних послуг, їх фінансового забезпечення) і ресурсів (природних, людських, матеріальних, технічних тощо), наявних на цій території і призначених задовольняти повсякденні житлові, комунальні, побутові та інші потреби її мешканців (споживачів надаваних послуг) [9].

Існують і інші визначення поняття «житлово-комунального господарства». Ці та інші визначення поняття мають окремі спільні ознаки, властивості, особливості та розбіжності, які характеризуються сутністю та призначенням житлово-комунального господарства. Загальносистемними властивостями, які притаманні житлово-комунальному господарству є: цілісність, ієрархічність, інтегративність (синергетичність), нечіткість кордонів підсистем, саморозвиток, залежність структури системи від адміністративної підзвітності та приналежності, динамічність та стохастичність тощо.

Крім властивостей, доцільно виокремити і особливості житлово-комунального господарства, які виділяють даний комплекс серед інших і які необхідно враховувати в

процесі аналізу його функціонування. На основі системно-структурного підходу виділяємо властивості ЖКГ: поєднання виробничих та невиробничих функцій; соціальна спрямованість; необхідність гарантованого забезпечення мінімуму послуг (нагальних потреб), незалежно від платоспроможності споживачів; неспівпадіння місця виробництва та споживання вироблених послуг; нееластичний попит послуг; сезонність споживання різних видів житлово-комунальних послуг; просторова розосередженість та диференціація у рівні обслуговування; несумісність функціональної та адміністративної підпорядкованості; особлива значущість екологічного та санітарно-епідеміологічного контролю; різноманіття; поєднання комерційних та некомерційних організацій різних за своїми організаційно-правовими статусами, формами власності; діяльність як природних монополій, так і наявність конкурентних ринків; необхідність кількісної та якісної оцінки діяльності (оцінка споживачів послуг); ресурсомісткість; багатогалузевий характер; тісний зв'язок з галузями промислового комплексу [10].

Не дивлячись на різноманіття напрямків та підходів, за якими проводилися дослідження житлово-комунального господарства, варто констатувати, що на сьогодні відсутнє єдине його визначення та бачення сутності. Відтак, аналіз вище наведених трактувань дає підстави для висновку про існування безлічі протиріч. Зокрема, одні науковці визначають приналежність житлово-комунального господарства до сфери послуг, а інші – до виробничої сфери; одна група вчених наголошує на соціальній орієнтованості ЖКГ, а інша – на економічних засадах його діяльності; одні дослідники вважають ЖКГ структурною частиною міського комплексу, інша група фахівців наголошують на комплексному характері послуг даного сектору, які спрямовані на забезпечення життєво необхідних потреб як міського, так і сільського населення.

Отже, житлово-комунальне господарство – це складний конгломерат, до складу якого входять житловий фонд та підприємства, установи, організації відповідної інфраструктури комунальної сфери, основним завданням якого є максимальне задоволення потреб кінцевого споживача у належних умовах їх життєдіяльності. Крім того, ЖКГ є багаторівневою організаційно-економічною, техніко-технологічною системою, яке включає ряд галузей, які між собою пов'язані єдиною метою функціонування, забезпечуючи збалансований розвиток регіону, та формують цілісність житлово-комунального комплексу.

Список використаних джерел:

1. *Енциклопедичний словник з державного управління / уклад. : Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін. ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Троцинського, Ю. П. Сурміна. – К. : НАДУ, 2010. – 820 с.*
2. *Суха Я. А. Підвищення ефективності функціонування житлово-комунального господарства в Кіровоградському регіоні : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.05 / Суха Ярослава Анатоліївна. – Черкаси, 2009. – 260 с.*
3. *Качала Т. М. Модернізація державної служби та управління людськими ресурсами в Україні // Аспекти публічного управління. – Д.: Грані, 2018. - Том 6, № 1-2. – С.42-51*
4. *Ореховська О. В. Шляхи удосконалення економіко-правового забезпечення регулювання діяльності підприємств міського господарства – виконавців житловокомунальних послуг // Економіка та право. – 2019. – № 2 (53). – С. 133-142. – URL : <http://oaji.net/articles/2019/7058-1563454168.pdf>.*
5. *Хомко В. Є. Сучасний етап розвитку житлово-комунального господарства : монографія / В. Є. Хомко. – Рівне : ДМ, 2010. – 148 с.*
6. *Тертиця О. О. Напрямок реформування сфери ЖКГ: зарубіжний досвід та вітчизняна практика / О. О. Тертиця // Бізнес-навігатор. – 2010. – № 2 (19). – С. 110–114.*

7. Данилишин Б. М. *Механізми розвитку житлово-комунального господарства: системи управління, ціноутворення, підготовки кадрів : монографія / Б. М. Данилишин [та ін.]*. – Донецьк : Юго-Восток, 2014. – 351 с.

8. Кришталь Т. М. *Управління житлово-комунальним господарством: аспекти вдосконалення. Порівняльно-аналітичне право. 2019. № 1. С. 184–187* <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/36123>

9. Соколовська О. *Зміст та особливості поняття «житлово-комунальне господарство / О. Соколовська // Адміністративне право. – 2009. – № 10. – С. 175–178.*

10. Мельникова М.В., Тарасевич О.В., Градобоева Є.С. *Економіко-правові аспекти реформування сфери житлово-комунальних послуг українських міст. Економіка України. 2020. № 4. С. 56–72.* https://http://economyukr.org.ua/docs/EU_20_04_056_uk.pdf
УДК 005.095:316.77(043.2)

УДК 338.1:338.2:620.9

НАТАЛІЯ ТРУШКІНА

кандидат економічних наук, старший дослідник,
докторант, старший науковий співробітник сектору промислової політики та
інноваційного розвитку відділу промислової політики та енергетичної безпеки,
Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України,
м. Харків, Україна

РИЗИК-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

На даний час енергетичні системи стають дедалі складнішими, тому й усе більш сприйнятливими до перебоїв у роботі. Тому захист найважливіших об'єктів інфраструктури в цілому та взаємозв'язок критично важливих об'єктів інфраструктури та систем інформаційно-комунікаційних технологій мають особливе значення як для державної влади, так і для компаній приватного сектору [1]. Слід зазначити, що у сфері кібербезпеки проявляється дедалі більше вразливих місць, і поінформованість про потенційні загрози, і навіть готовність протидії їм набувають особливого значення. Впровадження системи управління ризиками передбачає єдиний метод виявлення та усунення вразливих місць.

Ризик – це абстрактне та складне поняття. Загалом можна прийняти визначення ризику як вплив невизначеності на цілі. Згідно з іншими підходами, ризик визначається як поєднання ймовірності події та масштабу шкоди, яку вона може заподіяти, або як поєднання ймовірності та впливу будь-якої події. Терміни «загроза», «вразлива сторона» і «ризик» часто плутають, інколи ж навіть використовують як синоніми. Однак для забезпечення відповідності стандартам управління ризиками потрібно чітко розуміти різницю між цими термінами, що може бути важко через різницю між стандартами. Отже, важливо прийняти одне визначення та послідовно використовувати його. Для дієвого управління ризиками організації необхідні різні принципи та заходи. Щоб застосувати до управління ризиками структурований підхід, необхідно об'єднати всі необхідні аспекти та описати їх у рамках однієї комплексної системи, призначеної допомогти організаціям ефективного управління ризиками. Індивідуальна структура системи управління ризиками залежить від розміру організації та складності організаційної структури, її схильності до ризику, юридичних норм, а також від вже наявних елементів управління ризиками або систем управління.

У різних країнах світу існують різні підходи та стандарти формування системи управління ризиками. На міжнародному рівні організаційна структура та процес

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>